

Gurmukh Singh, etc. v. The State of Punjab (Gopal Singh, J.)

ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਮਿਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟੂਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗਰਾਉਂ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ-ਜਗਰਾਉਂ ਰੂਟ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਤ ਪਰਮਿਟ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਪਰਮਿਟ 1 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(7) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 200 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀ, ਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਜੇ.

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ., -ਅਪੀਲੈਂਟਸ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 424

28 ਅਗਸਤ 1972

1860 ਦਾ XLV)— ਧਾਰਾ 307— ਦਾ ਘੇਰਾ— ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦੂਰੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣੀ— ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਪਰ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ—ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ—ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ।

ਧਾਰਾ 307, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਜੁਰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ, ਉਹ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ

ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ - ਹੋਇਆ ਹੈ

ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਤਾਕਤ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 21 ਅਤੇ 22)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਰੋਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਪੀੜਤ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਕੁਝ ਅਮੂਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਮਨ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ, ਮਿਤੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਸੀ.ਆਰ. ਮਿਸ. ਨੰ. 1551/1970।

561-A ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ। ਪੀ, ਸੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਆਰ.ਐਸ., ਪਲਟਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

8. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਲ.ਗੋਸਵਾਮੀ।

ਨਿਰਣਾ

Gurmukh Singh, etc. v. The State of Punjab (Gopal Singh, J.)

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ:-

(1) 1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 424-

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ।

(2) 1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 796— ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ।

(3) 1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 407-

ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਆਦਿ।

(2) ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 1969 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 424 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। 500 ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

(3) ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 367, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੁਕਮਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 368, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) 1969 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 796, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(6) ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵੱਲੋਂ 1969 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 407 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 326 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 367, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 324 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 324 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ।

(7) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

(8) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ। ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਤਿੰਨ ਜਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ

Gurmukh Singh, etc. v. The State of Punjab (.Gopal Singh, J.)

ਬਰੀ ਹੋਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੁਕਮਾ ਗੱਗੜਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ 6 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

(9) ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਹੈ, ਨੇ ਇੱਕ ਅਫੀਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਆਇਆ ਸੀ, ਕੋਲੋਂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

(10) 6 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਸਿੰਜਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗੰਡਾਸਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਏਗਾ। ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੰਡਾਸੇ ਨਾਲ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੱਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਜੇ ਗਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਟਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਸਨ। ਗਵਾਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ 65 ਕਰਮ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਘਸੀਟਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ 200 ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਉਸਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ 6 ਜਾਂ 7 ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਗਏ।

(11) ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਰਾਤ 11.05 ਵਜੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ 7 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 12.30 ਵਜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ। ਹੁਕਮਾ ਤੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਗੰਡਾਸਾ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੋਂ ਕੁਝ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਪਈ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੱਗ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(12) ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ 4.30 ਵਜੇ ਐਮ. 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਡਾ. ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ 12 ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮ ਹਨ, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸੱਜੀ ਗੱਲੂ 'ਤੇ, ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੀ ਉਪਾਸਥੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਦੋ ਖੱਬੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਸੱਟਾਂ 'ਚੋਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਸੋਜ, ਚਾਰ ਜ਼ਖਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘਿਰਣਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੱਜੀ ਗੱਲੂ ਤੇ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮ ਅਤੇ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪਾਸੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਸਨ।

(13) ਉਸ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 6.30 ਵਜੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਛੇ ਜ਼ਖਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਚਾਰ ਛਾਤੀ 'ਤੇ, ਇਕ ਪੇਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਕ ਸੱਜੇ ਪੱਟ 'ਤੇ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਸਨ।

(14) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਆਇਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ। ਦੋਵੇਂ ਸੱਟਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

(15) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 10 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 11 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(16) ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3, ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.8, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 9 ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.11 ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ 12, ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਜ਼ਰੂਰਾ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(17) ਧਾਰਾ 342, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 9 ਜਾਂ 10 ਪੀ. ਮ., ਉਸ ਨੇ ਹੁਕਮੇ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ, ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਉਸਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੁਕਮਾ ਨੂੰ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਕੁੱਟਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੰਡਾਸਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਕਿ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਹੁਕਮਾ ਉਸਦੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਕਿ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰੇ ਭਰਾ ਉਥੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

(18) ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 367, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 368, ਹੁਕਮਾ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 324, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 324, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(19) ਰਾਜ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਾਬਤਾ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ।

(201) ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

Gurmukh Singh, etc. v. The State of Punjab (.Gopal Singh, J.)

30 ਜਾਂ 35 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਸਿੰਘ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਚਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦੋ ਸੱਟਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਪੇਟ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੱਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਕੰਧਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਟ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਬਲੈਕਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਫਾਇਰ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ 30 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(21) ਧਾਰਾ 307, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਤਲ ਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ।, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਚਾਰ ਸੱਟਾਂ ਛਾਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਹਨ ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਸ ਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਮਾਰੀ ਗਈ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਥਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ * ਐਕਟ

ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਐਕਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਐਕਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਸੀ।

i c.':-

(22) ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣਤਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ। ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਕੁਝ ਅਮੂਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਮਨ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਸੀ।

i

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

t■->

(24) ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 424 ਵਿੱਚ 1970 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1551 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਟੋਪੀ ਨੂੰ ਦਫਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਲਈ ਪਛਤਾਵਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 324 ਅਤੇ 324 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ-

Gurmukh Singh, etc. v. The State of Punjab (.Gopal Singh, J.)

(25) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1969 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧਿਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ - ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ.

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ.

ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1969 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 286

30 ਅਗਸਤ 1972

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ XXXVII)— ਧਾਰਾ 10(7) ਅਤੇ 16(1 '(ਏ)-
ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇ ਮਿਲਾਵਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜੋ ਦੁਕਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੈ।